

Polazník

Noviny
obce Papradno

Ročník X.

Júl 2012

Duchovné slovo

Čas pre to veľké v nás

„Nič nestíham...“ „Nemám čas sa venovať svojej rodine...“ „Na dovolenke som nebol už niekoľko rokov...“ „Neviem, čo je to nedeľa...“ Kolkokrát počúvame (či hovoríme) podobné povzdychy?!

Častokrát unavení a unavení cítime, ako veľmi potrebujeme zastaviť sa, odpočinúť si, nábrať nových síl. Človek, aby bol skutočne človekom, aby sa nestal len akýmsi strojom na vykonávanie určitej činnosti, nutne potrebuje chvíle odpočinku i chvíle blahodarného ticha. Práve v tejto dobe – na ktorú mnohí nadávajú, a napriek všetkému je jasné, že ju tvoríme my – je veľmi potrebné, aby sme si dopriali čas objavovať v sebe podstatu nášho bytia, to veľké a úžasné, čo do nás vložil Boh.

Pápež Benedikt XVI. pri nedávnom svetovom stretnutí rodín (Miláno, 3.6.2012) povedal:

„Človek, nakoľko je Božím obrazom, je povoláný i k oddychu a oslave. Pre nás kresťanov je nedeľa, deň Pána, dňom človeka a jeho hodnôt: spolunažívania, priateľstva, spolupatričnosti, kultúry, kontaktu s prírodou, hier, športu. Je dňom rodiny, ktorá ho prežíva spolu v atmosfére sviatku, v stretnutí sa, v zdieľaní i v účasti na svätej omši. Je oázou, v ktorej sa možno zastaviť, precítiť radosť stretnutia a uhasiť náš smäd po Bohu.

Rodina, práca, sviatok: tri Božie dary, tri rozmery našej existencie, ktoré majú medzi sebou najšť harmonickú vyrovnanosť. Je dôležité zladíť čas práce a požiadavky rodiny, profesionalitu a rodičovstvo, prácu a sviatky, ak chceme vystavať spoločnosť s ľudskou tvárou.“

Je to veľká výzva pre nás. Hoci sa nám niekedy zdá, že máme povinností veľa a času málo, je predsa len v našich rukách, ako si usporiadame náš čas, kedy a čomu dáme prednosť.

Kiež by sa nám každá nedeľa, a podobne aj dni, ktoré si necháme na odpočinok počas dovoleniek a prázdnin, stali dňami opravdivého ľudského rastu. Učme sa odpočívať i sláviť, aby sme mohli statočne pracovať a ľudsky žiť.

Jozef Hlinka, farár

Začína sa nám očakávané obdobie prázdnin a dovoleniek. Každý z nás má svoju vysnívanú dovolenku. Niektorí exotické zahraničie, kúpanie v mori, poznávanie iných kultúr; iní je zase spokojný na Slovensku a spoznáva jeho prírodu a kultúru, zdoláva hory aj seba. A niekomu stačí aj dovolenka doma – ráno sa vyspať, urobiť potrebné práce okolo domu.

Nezabudnite pripraviť nezvyčajné zážitky aj pre svoje deti, aby ste spomienkami na spoločné aktivity združili rodinu.

Nech už strávite dovolenku akokoľvek, želáme vám, aby ste si zregenerovali nielen telo ale aj ducha a dobili sa do ďalších pracovných dní. (am)

V septembri budú prváci

Zamestnanci a deti materskej školy sa 14. júna rozlúčili s deťmi, ktoré odchádzajú do základnej školy. Ich učiteľky na túto slávnostnú chvíľu zhotovili tablo, ktoré spoločne umiestnili do výkladu Večierky. V triede ich čakala slávnostná torta s menami detí. Ako spomienku si odniesli okrem osvedčenia peknú rozprávkovú knihu a diplom.

Slovo starostu

Vážení občania a priatelia obce,

polovica kalendárneho roka je za nami a s ňou aj čas na druhé vydanie nášho Polazníka, v ktorom vás aspoň z časti oboznámim s akciami v našej obci za ostatné tri mesiace.

Obecný úrad – stavenisko

Kto navštívil obecný úrad začiatkom mája, na vlastnej koži pocítil atmosféru staveniska. Všade plno prachu, murárske náradie a buchtot zbíjačky sprevedzal výmenu okien na budove OÚ. Po dvoch týždňoch obmedzeného režimu budova nabrala modernejší vzhľad, no hlavný ošoh sa odzrkadlí príchodom zimy. Chceme vám poďakovať za trpezlivosť, keď ste potrebovali niečo vybať a nešlo to hneď, no hlavne zamestnancom OÚ a aj pošty, ktorí aj po pracovnej dobe zostá-

vali, aby si poupratovali kancelárie. Teraz bude nasledovať rekonštrukcia kotolne, kominá a výmena starého kotla za plne automatizovaný kotol na spaľovanie peletiek. Túto zimu už nebude nikto cítiť štipľavý dym okolo obecného úradu. Rekonštruujeme tiež kancelárie po lesomajiteľoch, ktorí sa presťahovali do budovy pred základnou školou. Po vymalovaní a úprave podlahy bude na prízemí budovy OÚ presťahovaný stavebný úrad a matrika, ktoré najčastejšie navštevujete, aby hlavne starší spoluobčania nemuseli šliapať po schodoch.

Nové okná aj na kultúrnom dome

Ako som vás už v minulom čísle informoval, podarilo sa nám získať dotáciu z Ministerstva financií na výmenu okien kultúrneho domu.

pokračovanie na str. 2

Okná sú už objednané a do dvoch týždňov začne výmena okien aj na kultúrnom dome. Dotácia nie je tak vysoká, aby sme vymenili okná na celej budove, vymenia sa tie, ktoré sú najviac využívané. V máji bola tiež prekrytá druhá tretina strechy, no dažde na začiatku júna ukázali, že niekde nad posilňovňou je diera, ktorú musíme ešte opraviť, aby zbytočne nechátrala budova.

Kultúrny dom spravuje OÚ

Po neúspešnom hľadaní štatutárneho zástupcu miestneho kultúrneho strediska ku dňu 30. apríla 2012 bola ukončená činnosť strediska ako príspevkovej organizácie obce. Budova kultúrneho domu prešla pod správu obecného úradu. Toto rozhodnutie nebolo jednoduché a s poslancami obecného zastupiteľstva sme hľadali riešenie, ktoré zachráni budovu a nebude finančne zaťažovať obecný rozpočet tak ako umelé udržiavanie MKS. Už prvé dni priniesli situácie a problémy, ktoré sme nepredpokladali a určite ešte prídu aj ďalšie, no treba ísť dopredu, vyriešiť ich a nájsť cestu aby všetko fungovalo. Budeme sa snažiť dať do prenájmu všetky voľné priestory, aby bola budova využitá. V nových nájomných zmluvách je samostatne rozdelený nájom priestorov, spotreba el. energie podľa meračov, ktoré sme nainštalovali na každý prenajatý priestor a poplatok za kúrenie, ktorý bude účtovaný na konci roka podľa reálnej spotreby. Nie vždy všetko sa dá vyúčtovať presne na cent, no snažíme sa aby systém bol férový a spravodlivý. V prenajatých priestoroch zostali doterajší nájomcovia. Priestory baru a kuchyne má prenajíma Jozef Zdurienčík a zachoval charakter prevádzky. Som rád, že o tieto priestory prejavili záujem ľudia, ktorí ich poznajú a verím, že bude fungovať vzájomná spolupráca a tolerancia aj pri organizovaní obecných akcií. O voľné priestory už prejavili záujem aj ďalší nájomcovia.

Ešte aspoň časť akcií, ktoré sme realizovali:

- oprava informačných tabúl na turistickej trase cez Javorník, ktoré boli po ťažkej zime zvalené
- prerezanie a sprejazdnenie cesty na hrebeň zo strany od Gežového sedla
- pracovníci vykonávajúci menšie obecné služby zakopali 100 metrov kábla potrebného k ozvučeniu cintorína, odborné práce na ozvučení urobil Marián Turičík so Štefanom Klabníkom bez nároku na finančnú odmenu
- rekonštrukcia miestnosti pre našu folklórnu skupinu vedľa

javiska v kultúrnom dome, ktorá je väčšia ako predchádzajúca s priamym vstupom na javisko

- zakúpenie sietí na multifunkčné ihrisko za sumu 750 €, polovicou prispel sponzorsky Ján Levčík, vzhľadom k tomu, že suma nie je malá a tiež často dochádza k poškodzovaniu areálu, vedenie TJ sa rozhodlo umiestniť kamery v areáli ihriska

Odpad stále aktuálny

Nedá mi nepripomenúť náš dlhotrvajúci problém – smeti. Urobil som všetko, čo bolo v mojich silách, aby nám úspešne prešiel projekt na separovaný zber, ktorý by čiastočne situáciu zlepšil, no nestačilo to. Z Ministerstva životného prostredia došlo negatívne stanovisko s odôvodnením nedostatku financií na pokrytie všetkých žiadostí. Za mesiac máj sme vyviezli 40 veľkorozmerných kontajnerov, čo je 78 ton odpadu. Je to až neuveriteľné, kde sa ho toľko berie. Trochu priblížim sumy, ktoré platíme za odpad. Poplatok za uskladnenie na skládke je 21,12 €/t. K tomu poplatok zo zákona je 4,97 €/t, čo je spolu 26,09 €/t. Za máj sme teda zaplatili 2 035 € za uskladnenie. Ďalej je to poplatok za odvoz firme STRAKO, čo je 62,40 € za každý kontajner, čo je 2 496 € za 40 kontajnerov. Po zrataní je to 4 531 € (136 500 Sk za jeden mesiac!). A to je suma bez poplatku za odvoz „kukanádob“. Nie je to trochu priveľa za odpad? A to množstvo odpadu nevozila sem z druhých obcí, občas sa možno niekto nájde, no zopár ľudí sa nám podarilo prichytiť a ich počet už nie je taký veľký. Sami by sme si mali strážiť naše kontajnery, lebo sú to naše peniaze, ktoré za vývoz platíme. Aj kamera minulý rok ukázala, že sme to my, čo si do Papradna vozíme odpad. Tiež ma mrzí, že aj mladí ľudia, ktorí stavajú a budujú, nedokážu igelity z paliet zbaliť a doniesť za úrad do plastov, ale v pohode zaplnia kontajner takýmto odpadom, ktorý je možné zhodnotiť. Trápilo ma, keď sme museli zvýšiť poplatky za odpad, no teraz mi to pripadá, že asi máme dosť peňazí, aby sme si platili odvoz trávy, hliny, stavebného odpadu a podobných vecí, ktoré v kontajneroch pri troške snahy nemusia byť. Obec je povinná zo zákona zabezpečiť likvidáciu odpadu, no je to služba pre občanov a zaplatiť si ju musíme sami. Keď to taktó pújde ďalej ako sme začali, tak sa poplatok za likvidáciu bude určite znova zvyšovať. A nie je to kvôli poslancom a starostovi. A nezabúdajme, že je tu aj veľa starších ľudí, ktorí toľko odpadu neprodukujú a zaplatia aj za tých nezodpovedných, čo si myslia, že za 16 € budú hádzaf do odpadu aj trávu, hlinu, plasty, oblečenie, staveb-

Zlaté svadby

Ludovít Gáborík a Vilma Pacúchová 5. 5.
Jozef Knapo a Justína Harváňková 16. 6.

Manželia Knapovci na obecnom úrade.

Diamantová svadba

Ludovít Hajdušík a Filoména Cisíková 17. 4.
Ignác Baštecký a Rozália Váchalíková 19. 4.

Matričné okienko

★ **Vítame vás**

Andrej Hraboš	30. 3.
Viktória Trnčíková	5. 4.
Michal Lališ	17. 5.
Vanessa Bizubová	17. 6.
Anna Řičková	21. 6.

† **Životnú pozemskú púť ukončili naši spoluobčania**

Albína Baštecková (1935)	5. 4.
Lubomír Husárik (1956)	13. 4.
Gregor Kompaník (1925)	27. 4.
Helena Hanajiková (1958)	11. 5.
František Brezničan (1924)	24. 5.
Stanislav Hanajik (1940)	15. 6.

ný odpad z fušky, ktorý je dokonca z inej obce, či obaly z predajne, za ktoré by sme nemuseli platiť, len ich stačí zbaliť a priniesť za úrad. Od mája máme v obci aj 3 nové kontajnery (pri diskonte Jednota, na ceste pred školou a tretí pri autobusových garážach) na oblečenie, hračky a obuv. Snažíme sa, aby sme mali čo najviac možností na separovanie, no bez vašej snahy chcieť, tu môže byť aj tisíc nádob na separovaný zber a nič sa nezmení. Zle sa mi to píše, ale je to realita.

Ďakujem ...

Chcem poďakovať našej folklórnej skupine za vzornú reprezentáciu na regionálnej súťažnej prehliadke folklórnych skupín, kde dokázali v silnej konkurencii povymetať takmer všetky postupové miesta, pracovníkom vykonávajúcim menšie obecné služby za odvedenú robotu, poslancom obecného zastupiteľstva za pod-

Svadby

Vaša láska, sľuby, snenia, doterajšie priateľstvo, nech sa od dnešného dňa zmení v to najkrajšie manželstvo.

12. 4.
Miroslav Nemčík a Jana Girmonová
21. 4.
Peter Králik a Martina Beníková
12. 5.
Momtajul Ferdous Joarder a Lubica Michalíková
9. 6.
Milan Grbál a Ing. Martina Švecová
16. 6.
Ing. Martin Stacho a Mgr. Martina Gramatová
23. 6.
Garin Patrick Mills a Martina Trúchliková
30. 6.
Peter Orgoň a Daniela Glockl

pôru a konštruktívne pripomienky a vám, ktorí dokážete pomôcť, keď to treba. Chcem vás poprosiť o trpezlivosť pri budovaní kanalizácie, ktorú pri tejto stavbe ešte určite budeme potrebovať. Chcem len pripomenúť, že investorom a gestorom celej stavby je Považská vodárenská spoločnosť a.s. a všetky technické veci a pripomienky treba riešiť s nimi. Obec nemôže vstupovať do zmien a úprav projektu. Pevne verím, že stavba bude prinášať nie len pre prírodu ale aj pre obec. Prajem vám krásne leto, príjemnú dovolenku a žiakom nezaobmedzenú prázdninu.

Ing. Roman Španihel

V našej obci

BOLO

8. apríla

Klub turistov a lyžiarov Papradna zorganizoval IV. ročník Veľkonočného výstupu na Holý Vŕšok. V typicky aprílovom počasí sa ho zúčastnilo 150 nadšencov turistiky a čakalo ich aj slniečko aj snežik. V cieľi každého odmenili čokoládovým vajíčkom, žrebovala sa tombola, deti mali súťaž a dalo sa aj opekať. Súťaž o najkrajšie veľkonočné vajíčko vyhrali všetci súťažiaci. Členky klubu turistov ponúkali sladké a slané dobroty, členovia zase niečo na zahriatie. Tak ako vlani, aj tento rok sa výstupu zúčastnil primátor mesta Považská Bystrica a náš starosta obce Roman Španihel. Niektorí priaznivci turistiky pokračovali z Holého vršku smerom ku Kolibe, kde ponúkali veľkonočné špeciality.

15. apríla

sa pod vedením Mgr. Juraja Šípeka uskutočnil slávnostný koncert, na ktorom sa prezentovali žiaci SZUŠ Považská Bystrica, pobočka Papradno. Koncert sa konal v kinosále kultúrneho domu a žiaci opäť nesklamali a za vystúpenie si zaslúžia hodnotenie: výborne.

29. apríla

rozozvučali priestory KD harmoniky – heligónky. Už na IV. ročníku sa stretli heligonkári, ktorí svojou hrou a spevom potešili všetkých priaznivcov dobrej hudby a zábavy. V 23 vystúpeniach sa predstavilo 42 účinkujúcich z Papradna, Brnišťa, Stupného, Jasenice, Veľkého Rovného, Turzovky, Štiavnika, Marikovej, moravského Halenka, Považskej Bystrice a Klokočova. Po ukončení prehliadky sa ešte dlho vyhrávalo a spievalo hielen vo vnútri kultúrneho domu, ale aj pred ním.

30. apríla

podvečer prišli niektorí občania Papradna pred kultúrny dom povzbudiť papradnianskych turistov a hasičov pri stavaní mája. Čakanie na máj spríjemnili vystúpením členovia našej FS Podžiaran, nechýbalo občerstvenie – tradičný syr od Hanky Benikovej a pitný režim mal aj nejaké stupne, podávalo sa pivo, sudové víno a pálenka od starostu obce.

12. mája

mali príjemné sobotňajšie popoludnie naše matky, pozdravili ich deti MŠ, školáci ZŠ a členovia Podžiaranu. Pri príležitosti Dňa matiek prítomným matkám, babičkám, tetám venoval starosta kvietok a privítal ich milým slovom.

MAJÁLES sa pre nezáujem občanov nekonal.

13. mája

sa aj v nepriaznivom počasí uskutočnil výstup na Javorníky so stretnutím na Stratenci pri Troch krížoch, kde sme si uctili pamiatku padlých v II. svetovej vojne spolu s priateľmi z Moravy.

27. mája

usporiadalo Považské osvetové stredisko Považská Bystrica v spolupráci s obcou Papradno regionálnu súťažnú prehliadku hudobného folklóru. Súťažilo 260 účinkujúcich v piatich kategóriách. Do krajského kola z FS Podžiaran postúpili ako skupina muži aj ženy, ženské duo – Lenka Jandušíková a Denisa Macošincová, mužské duo Ján Hárnik a Patrik Kaprálik a v sólovom speve Darina Hikaniková.

16. júna

reláciou v miestnom rozhlase pripomenula Deň otcov, pripravila ju učiteľka ZŠ Iveta Meluchová.

BUDE

Počas prázdnin v júli a auguste budú v kultúrnom dome diskotéky pre mládež, o ktorých vás budeme prostredníctvom plagátov a miestneho rozhlasu včas informovať

18. – 19. augusta

sa uskutoční desiaty ročník Jazdeckých hier na Agrofarme KOLIBA, chýbať nebude tradične dobrý sprievodný program.

september

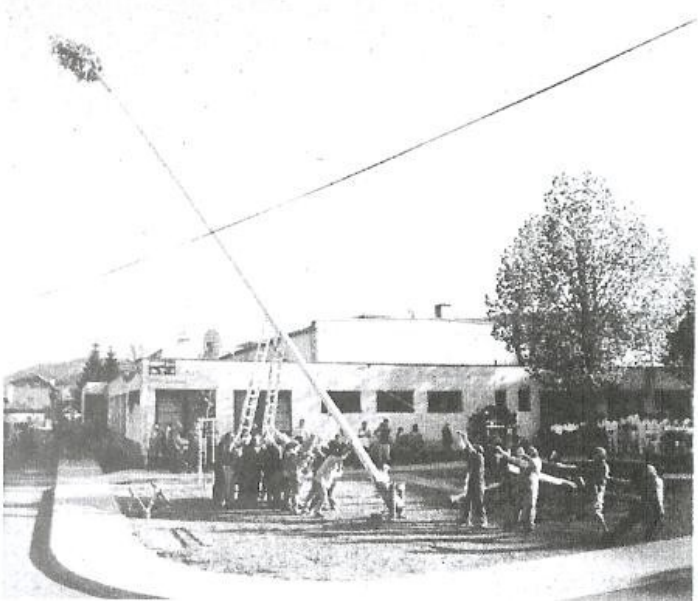
Po vlaňajšom úspešnom prvom festivale piva v septembri bude II. ročník Papiadrianskeho kríga. O dátume budeme včas informovať v obci.

Teta Hanajíková, bývalá členka Podžiaranu, tradične pobaví svojím vystúpením na Deň matiek.

Tradičné májové stretnutie generácií so spomienkou na druhú svetovú vojnu na Javorníkoch pri Stratenci.

Stavanie mája pred kultúrnym domom.

Deň matiek

Väčšina žien šťastím žiari,
keď sa jej v manželstve časom podarí,
po roku, dvoch, teda zakrátko,
mať deti, chlapca i dievčatko.

Či je doma s manželom alebo sama,
keď dieťa vysloví to čarovné slovo – mama,
či má očka veselé alebo smutné,
stojí pri mame a drží sa sukne.
Keď mama i čosi robí,
dieťa za ňou stále chodí.

Mama sa o deti stará i keď sú staršie,
chlapci sú mládenci a dievčence krajšie,
pribudnú starosti pre mamičku ďalšie.
Chlapec si nájde dievčina, dcéra šuhaja,
všeličo treba do ženy i do vydaja.

Mamička pomáha, je samá ochota,
o deti sa stará do konca života.
I vnúčence si obľúbia starú mamu,
nenechajú ju ani na chvíľku samú.

Príde čas keď za babkou smútok majú,
ak si na ňu v dobrom spomínajú.
Prídu na hrobček aspoň raz za čas
a kahance i sviečky zažijajú.

O dvoch bratoch

Bolo to strašne, strašne dávno.

V našom kraji boli hlboké pralesy. Ľudí tu bývalo veľmi málo aj to iba okolo Váhu - tu sa usadilo niekoľko rodov, a doliny pod Javorníkmi boli pusté.

Bol vtedy jeden otec a ten mal dvoch synov. Títo synovia, keď vyrástli, oženili sa a odišli od svojho rodu kdesi od Váhu, aby si našli nové bydlisko, kde by sa usadili natrvalo.

Vybrali sa do papradňanskej doliny. Táto sa im najviac pozdávala. I keď tu boli samé hory, húštie, vývraty, nebáli sa, veď boli naučení s horou žiť.

I vyhľadávali si miesto, nejaké pekné slnečné, kde by sa usadili.

Zapáčilo sa im pod Západliskami. Na tom mieste, kde sa stretajú dva potôčky si postavili byty čiže koliby. Odvtedy sa toto miesto volá Bytča. To od tých bytov či bývaní. Tu sa obaja bratia usadili. Nadobudli si ovce a spoločne gazdovali.

Ale vraví sa, že spolky, čertove volky. Aj v tomto prípade tomu tak bolo.

Bratia sa v čomsi nezhodli. Jeden chcel spoločnú vec tak, druhý inak. Povadili sa, pohašterili a začali sa nemať radi. Rástla v nich nenávisť a zvydy boli medzi nimi každý deň.

Mladší brat bol ústupčivejší a tak si povedal: „Ak sa nemôžeme v tomto pustom kraji zniesť, odídeme. Veď si ja iný domov vyhľadám.“

Tak sa bratia podelili s ovcami a mladší sa odstavoval hore dolinou, bližšie k Javorníkom.

Usadil sa na Košiaroch a tam začal bývať. Postavil si drevenú kolibu. Ovce sa mu rozmnožili, nuž nastával si niekoľko košiarov pre svoje stádo. Okolo vyrúbala les, aby sa mali ovečky kde popásť.

Takto tu mladší brat so svojou ženou žil a narodilo sa im jedenásť dcér, jedenásť dievčat. Žili spokojne a dobre. To miesto sa dodnes volá Košiarey.

Starší brat, ktorý ostal bývať pod Západliskami tiež sa uspokojil a so svojou ženou sa dobre znášali. Tiež mali stádo oviec. Tomuto staršiemu bratovi a jeho žene sa tiež narodilo jedenásť detí a boli to samí chlapi.

Tak roky bežali.

Bratia si žili každý sám. Jeden o druhom nevedeli, lebo medzi nimi boli husté hory. Deti im vyrástli, dospeli. Jedenásti bratia pod Západliskami boli pekní mládenec a prišla na nich túžba poženit sa. Len ako, keď boli samí chlapi a dievok nikde.

V takej istej biede sa ocitli aj dcéry mladšieho brata. Tiež sa zatúžili všetky povydávať. Len ako sa povydávať, keď frajerov niet?! Tak sa ony všetky jedenásť oddali božej vôli a čakali.

Raz jeden z jedenástich bratov, čo bývali pod Západliskami, vyšiel na vrch Západliská. Odtiaľ sa obzeral po okolí, ale vysoké svrčiny a jedle mu zaciľovali výhľad. Tak on vyšiel na najvyššiu jedlu až do samého vrchovca a odtiaľ sa rozhliadal po okolí.

Všade videl len more lesov, zelenomodrých, blízkych i vzdialených. Iba na jednom mieste vzdialenom asi tri kilometre zbadal kúsok holej zeme medzi horami. Tam medzi stromami zazrel stúpajúci dym. To bolo miesto, kde býval mladší brat s jedenástimi dcérami na Košiaroch.

Zišiel z jedle dolu a oznámil bratom, že na tej a tej strane videl ako sa dymí. Bratia usúdili, že keď sa tam dymí, niekto tam býva.

Hneď na druhý deň sa vybrali tým smerom hľadať ľudské obydlia. Niekde si museli hustú horu valaškami presekať, ale nakoniec sa predsa dostali až na Košiarey.

A to bolo dobre. Jedenásti mládenec našli jedenásť dievok. Hneď boli aj pytačky a náhovory. Každý mládenec si vzal jedno dievča za ženu a to pekne po rade ako rokmi k sebe pasovali. Vôbec im to nevadilo i keď zistili, že sú si všetci bratranci a sesternice. Ved ani nemali na výber.

Založili si nové manželstvá a našli si všetci svoj kút v papradňanskej doline, kde sa usadili. To boli prví a najstarší obyvatelia Papradna.

Štefan Meliš

Ekopyramída – opäť máme primát

„Papradňanské pole pekne rozorané, rozpuscil Janiček, rozpuscil Janiček po ňom kone vrané...“ Aj táto typická papradňanská ľudová pieseň zaznela na ekologickej súťaži Ekopyramída, ktorá je súčasťou Ekojarmoku konaného každý rok v Považskej Bystrici.

Tejto súťaže sa zúčastnili 24. apríla i naši žiaci s tematickým celkom Návrat ku koreňom - k základným istotám našich predkov, ktorými boli ovce, kravy, zem. V pásme sa najskôr žiaci spolu s učiteľkou Emiliou Cabadajovou, ktorá ich pripravovala, zamerali na spracovanie mlieka a chov oviec v minulosti a postupne prešli do prítomnosti na farmu pani Anny Benikovej. Ako rekvizity im poslúžil starý riad, ktorý používali naši predkovia pri spracovaní mlieka a o ktorom toho žiaci/súťažiaci vedeli veľa – ako sa volal, na čo ho predkovia používali. Porozprávali o hrotku, lovišku, žbenke i maselničke – vyrezávanej drevenej nádobe, do ktorej sa dávalo maslo. Bola zaujímavá tým, že každá rodina si vyrezávala na jej dno svoj ornament a podľa neho každý vedel, o či výrobok ide. V súťaži využili aj fotodokumentáciu z farmy a mliečne výrobky: mlieko, syr, srvátku, žinčicu, ktoré chutili nielen porote, ale i divákovi. Títo našich účinkujúcich odmenili nie jedenkrát potleskom i pridaním sa k spevu papradňanských piesní.

Keďže súčasťou súťaže bol aj Ekojarmok, naši žiaci ponúkali na predaj kalendár v papradňanskom nárečí, muškáty a výrobky detí z krúžku Šikovné ruky. Na úspešnej súťaži sa podieľali viacerí učitelia i občania obce, za čo im všetkým patrí srdečné poďakovanie.

Na súťaži našu školu úspešne reprezentovali: Jozef Šamaj, Emanuel Pauk, Katarína Balajková, Lucia Levčíková, Nikola Turičiková, Kristína Paulecová, Terézia Bašová, Marika Macháčová, Katarína Zdurienčíková, Júlia Žilincíková, Zuzana Nemčeková, Veronika Balušiková a Nina Strašíková. Aj im patrí pochvala a poďakovanie.

Súťaž bola o to náročnejšia, že naša škola obhajovala vlnajšie prvenstvo. To, že sme znova zvíťazili v náročnej súťaži, ktorej sa zúčastnilo 11 škôl z okresu, svedčí o svedomitom a zodpovednom prístupe k nej.

Odišiel kamarát

Keď odchádza človek, zanecháva to v nás smútok.

22. mája odišiel po dlhej a ťažkej chorobe Janko Minjarik z Brvništa.

Jano mal veľmi dobrý vzťah k fototechnike a toto sme „využívali“ aj v prospech obce Papradno. Veľa našich kultúrnych podujatí je zaznamenaných na videu či DVD práve vďaka nemu.

Ale skôr si ho viacerí pamätáte ako člena folklórej skupiny Podžiaran, kde rozdával radosť svojím spevom a humorom.

Aj na jeho príklade vidieť, že pre obec Papradno robia veľa aj nerodáci.

Toto všetko je však už len minulosť a nám ostali len slzy a spomienky.

A práve v spomienkach si ho budeme pamätať takého aký bol celý život - dobrý kamarát, ktorý rád a ochotne pomáhal, ktorý mi-

loval prírodu a turistiku; s ktorým sme sa mohli porozprávať aj o hlbokých pravdách života.

Jano, chýbaš nám!

Kde sme bačovali

Križovec

Táto menšia dolinka medzi Tisovou (Cisová, vrch s n.v. 733 m) a Bukovcom má dve osady – Dolný Križovec a Horný Križovec. Zavedie nás do nej cesta, ktorá začína pri ZŠ.

Dolný Križovec

Vďaka novej soche Panny Márie si do tejto osady našlo cestu už veľa našich ľudí. Dokonca, keď sme dolinou prechádzali naposledy, stretali sme i mnoho neznámych návštevníkov, ktorých sem určite prilákala práve táto socha. Inú takú, čo sa týka veľkosti i stvárnenie v papradňanskom chotári nenajdeme. Cesta do Dolného Križovca je nenáročná, zvládnu ju aj rodiny s malými deťmi a starší ľudia. Môžu sa tu nielen pokloniť Panne Márii, ale aj len tak posedieť, či poopekať alebo obdivovať ďalšiu zvláštnosť Dolného Križovca. Je to stará chalupa Tibora Knapa, ktorý pri nej zriadil menšie múzeum poľnohospodárskeho náradia, používaného v minulosti nielen na bačových, ale aj v dedine. Okrem tohoto náradia tu najdeme aj ďalšie zaujímavé veci ako napr. staré bicykle, lyže a iné. Menšie deti sa zasa potešia medvedej rodinke, ktorej autorom je Pavol Hikanik a je osadená oproti jeho chate. Hneď pri vstupe do osady. Videli sme, ako ju deti obdivovali spolu s rodičmi a fotografovali sa pri nej.

V Dolnom Križovci stálo deväť chalúp, z nich sa zachovala len jedna. Jej majiteľom je dnes Tibor Knapo a okrem nej tu najdeme už len niekoľko nových chát. V minulosti v osade bačovali: Ondrej Trúchlik – Hocmaj, Štefan Adamčík – Janáček, Ján Balušik – Janáček, Štefan Balušik – Ginik, Štefan Adamčík – Fajdák, Adam Knapo – Jožinek, Jozef Knapo – Jožinek, Katerina Bašteková a František Adamčík – Zsralik.

Horný Križovec

Do Horného Križovca vedie mierne stúpajúca cesta priamo z Dol-

ného Križovca. Bolo v ňom viacero chalúp, ktoré patrili trom rodinám – rodine Mikudíkovej, Kalníkovej a Možutíkovej. No ako v Dolnom Križovci aj tu sa zachovala len jedna pôvodná, obývatel'ná chalupa (opravil Ján Kalník), ku ktorej pribudlo niekoľko ďalších nových chát. Naposledy v Hornom Križovci bačovali: Gašpar Mikudík, Matilda a Helena Mikudíkové, Karol Mikudík, Mikuláš Grajcarik (žena Mikudka), Ján Možutík, Kalník – Hevúc, Jano a Fero Kalník – Prdzik.

Markovec

Táto malá dolinka sa nachádza nad Košiarimi, z ktorých je aj prístup do nej. Hneď na začiatku doliny, po jej pravej strane mali svoje chalupy Lapúnik – Žitnák a Vendel Trnčík. Táto časť sa aj zvykla nazývať rovnako ako dolina – **Markovec**. Oproti, na druhej strane **U Vlkvo** bačovali Vlčík a Balušik – Hevák. Hevákovi sa po 1.svetovej vojne odsťahovali na dolniaky (dnešná Javorinka) a Vlčík ešte za Rakúska-Uhorska do Ameriky. Vlčíkov majetok odkúpil Ondrej Balušik – Iňoš a odvtedy je toto miesto známejšie pod menom **U Iňoša**.

Nad Kochanom (pod Lazom) bačoval Balušik – Malčík a o niečo nižšie (nad Kobylicou) **U Jedzináka** mal malú chalúčku Ondrej Možucík – Jedzinák.

Na Bukovci (hrebeň medzi Križovcom a Markovcom) stála ďalšia malá chalúčka Karolíny Mizierikovej – Marciniskovej. Bačovala tu sama, pomerne ďaleko od ostatných bačovov, takmer na marikovskom chotári. Podľa nej toto miesto volali **U Marciniskovej**, ale bolo známe aj ako Holánka, lebo v tom čas bol kopec úplne holý.

Okrem papradňanských dolín si ľudia postavili niekoľko bačovov aj v blízkom chotári Papradna. Boli to väčšinou takí, ktorí okrem nich vlastnili ešte ďalšie, vzdialenejšie bačovy a do týchto blíz-

kých chodili pásť až po pokosení lúk, na tzv. kosienky.

Patrili k nim napr. bačovy v **Besnej**. Dostaneme sa k nim cestou, ktorá vedie od školy a teraz tiež pekným chodníčkom, ktorý spája Horný Križovec so sedlom Chrcholínca. Obývali ich Balušik – Hevočík a Šandor Kulišik. Poniže ich chalúp dodnes stojí ešte jedna, ktorá patrila Ludvíkovi Hroškovi – Haničíkovi. Naposledy v nej bačoval jeho brat Tomáš Hroško.

Ďalej to boli bačovy v chotári nad dolným koncom Papradna. O tejto časti chotára, ktorá je známa ako **Západliská** sa dodnes zachovali mnohé povesti. Podľa týchto povestí (zapsal Š. Meliš) prví ľudia, ktorí prišli do

Papradna sa usadili práve tu. Či to bolo tak alebo inak, dnes už ťažko zistíme. No povesti o strige v Západliskách, vílach v Letkovej, obroch na Chrcholínci a mnohé ďalšie sú autorom podané tak, že by sme tomu aj verili. Poslední, ktorí v Západliskách **U Hríbvo** bačovali boli Ján Kontif – Mrvčík a Zboran – Šandorík. Šandorikovie chalupa pred niekoľkými rokmi vyhorela, druhá schátrala a spadla. Dnešný majiteľ tejto chalupy si na občasné návštevy prerobil bývalú maštal.

Magda a Ambro Balušikovi

Informácie podali: Olga Jágríková – Knapová, Peter Možutík, Jozef Cabaj a Filoména Zboranová (vnučka Jána Kontifa).

O tom, ako prví budú poslední a poslední budú prví...

Hanbil som sa

Hanbil som sa, keď som ráno išiel do školy a prechádzal som cez hnojisko poniže chalupy a neutrel som si dobre topánky do trávy a dievčence sa mi smiali, že mám prilepenú slamu na topánkach... Hanbil som sa, keď papradnianské babky nadávali, keď sme pokúšali na zastávke autobusu, že sme Horári nevychovaní... Hanbil som sa, keď cez prázdniny išli čučoriedkári od prvého ranného autobusu o pol siedmej na Javorník a ja som zajaľ domov s kravami z paše, že som nestihol skôr... Hanbil som sa, keď som nemohol ísť cez prázdniny na brigádu so spolužiakmi, lebo my sme mali brigádu doma... Hanbil som sa, že chováme doma zvieratá... hanbil som sa, že kydám hnoj, keď ma videl niekto, kto ma vidieť nemal... hanbil som sa, keď sme zaorávali zemiaky na kravskom záprahu... hanbil som sa, keď ma tato hrešil, že zle poháňam a niekto išiel okolo... Hanbil som sa, že musím kosiť a batohy sena nosiť... hanbil som sa v škole povedať, že sa mi drieme preto, lebo v noci sa nám telila Fiala a ja som ju chodil pozerat, aby si naši mohli zdriemnuť... Hanbil som sa za našu drevenú chalupu, že radšej by som chcel murovanú... Hanbil som sa za Podjavorník a za Levčovce, že Papradno alebo Bystrica sú lepšie... Hanbil som sa, že ako si dovediem domov frajerku, keď nemáme obývačku, koberec a kúpeľňu... Hanbil som sa, že určite neexistuje taká, čo by sa hneď na opätku nezvrtila, keď prejde prvý a posledný raz cez tú cestu – necestu a hnojisko... Skrátka som sa hanbil za to, kde som sa narodil, kde som vyrastal, odkiaľ pochádzam, ako žijeme a kde žijeme a cítil som sa vtedy ...v detských rokoch a ranej mladosti... niekedy v stave takého duševného rozpoloženia, ktoré raz za čas zažíva každý človek... ako úplne posledný... na svete...

Nebolo za čo

A teraz sa hanbím za to, že som sa hanbil... však predsa nebolo začo... Lebo moji rodičia boli na tú dobu a na vtedajšie pomery a možnosti najlepší na svete. Otec bol zo svojej prirodzenosti schopný a múdry človek, čo dokázal zaobstarat' dostatok všetkého, čo bolo treba, aby sme mohli relatívne slušne žiť a mama v svojej pokojnosti a pokore nám múdro vedela vytvoriť ten naozajstný domov a dala

nám svojou cestou toľko lásky, koľko nám len mohla a vedela dať... a moji bratia, moja sestra a ostatní pre mňa blízki boli najlepší, akých si teraz z odstupom času viem predstaviť... Až rokmi a vekom si človek uvedomí, ako ich rád videl, ako sa na nich tešil, keď zas mali prísť a ako je teraz rád, keď sa ešte aspoň občas môže s nimi stretnúť... A moje Levčovce a moje Javorníky boli najkrajší bod na zemi... Teraz už nechápem a nerozumiem, za čo som sa hanbil...

Po rokoch

„Prestih“ do iného obrazu po mnohých rokoch. Ti, čo ste to zažili, alebo počuli, viete o čom píšem. Celodenné školenie pracovníkov v nadnárodnej spoločnosti. Inak tomu hovoria workshop, alebo roadshow, čo v preklade znamená „jak se valej šrouby do hlavy“. O tom ako novodobí „gardisti“, či „janičari“, alebo zrozumiteľne len „naháňači“ „školia“ ako treba rýchlejšie, ako sa dá viac, ako sa musí efektívnejšie, ako a kde ušetriť, koho ešte prepustiť, o tom ako sa nesmie hovoriť, že sa to nedá, o tom aké je vlastne to správne pozitívne myslenie a optimistický postoj, o tom že teraz je to už inak, o tom že nikto nemôže už čakať žiadnu istotu, o tom, že o akých sociálnych istotách pre nás podriadených zamestnancov to rozprávame... Všetko to poznáte, tí čo to poznáte.

Najlepšie na takýchto školeniach je, keď po celodennom valení šróbov do hlavy býva večera a po večeri to najlepšie z celého

dňa: vytvorí sa debatné hlúčky v bare, kaviarni, reštaurácii, popíja sa a debatuje.

Aj ja som sa ocitol v takomto debatnom krúžku s pohárom pivečka v ruke. Postupne niektorí odchádzali... až sme pri našom stole zostali debatovať dvaja: kolega zo zahraničnej centrály Hans, inak človek okrem toho, že svetaznalý a svetaskúsený, čo sa narodil v Rakúsku, manželku má Francúzku, vyštudoval v Anglicku na University of Cambridge a v Amerike na Yale University a momentálne nejaký čas žije na Slovensku. Okrem toho že plynule „nedopatrením“ prechádza z angličtiny cez slovenčinu do francúzštiny a do svojej rodnej nemčiny a na niektoré slovička si spomenie len v španielčine, okrem toho že je fachman a odborník v tom čo robí, je aj priamy, férový a korektný chlap. Skrátka obdivuhodný človek, pri ktorom si ten druhý niekedy myslí, že mu nemôže siahať ani po kolená. Nedáva to však žiadnym spôsobom najavo a debatuje s vami rovnocenne ako by ste boli „nad kolená“.

Život nie je len robota

No a keď sme už prebrali všetky pracovné a profesionálne otázky a prešli sme z piva na koňak, začali sme riešiť súkromné záležitosti: „Vieš, Džouziľ“, hovoril mi, „najviac sa tešíš na dovolenku doma. Na farme v horách mať moji rodičia dobytok a kone. Je tam krásna príroda a hory. Vonja

pokosené seno. Budem rúbať drevo sekerom, kosiť seno, tou tyčou so železom na konci, neviem či si to niekedy videl, kosačka je dobrá vec, ale to železo na konci je fantastické na chrbticu. Zväzať seno na traktorovi, piť teplé čerstvo udojené mlieko a jesť teplé rožoky, či ako to biele pečivo tu voláte... Asi mi celkom nerozumieš a nechápeš, ale veľmi ti tam milovať... A najúžasnejší zážitok pre mňa je, keď môžem otcovi pomáhať pri telení niektorej kravky. To si ani nevieš predstaviť, aký to je zážrak ako tá nemá kravička automaticky a prirodzene spolupracuje...“

Aaaa!... záchytný bod pre mňa, tu by som sa mohol zapojiť do debaty! „Mne zas ty neuveríš Hans, ale poznám tvoje pocity. Kedysi som aj ja pomáhal pri telení našej kravky, ktorú sme volali Fiala. A poznám aj to drevo so železom na konci, čo je dobré na chrbticu. U nás to voláme kosa“. A... zásah! Hans sa ruzantne otočil na stoličke a zbystril pozornosť. „Čo!!!? Aj ty máš farmu na dobytok a kone?!“ „Nie Hans, nemám farmu, ale kedysi, keď som bol chlapec sme doma chovali zvieratá a mám také podobné miesto na zemi, o akom ty hovoríš, takže ti rozumiem.“ Opakovane sa zahmýril na stoličke a viditeľne prejavil záujem. „Vážneeee!? Porozprávaj mi o tom Džouziľ!“ A tak som rozprával. Nie že by moja angličtina bola taká dobrá, to skôr on už celkom dobre hovoril a rozumel

pokračovanie na str. 7

po slovensky, tak sme sa rukami nohami dohovorili...Operatívne som vytiahol fotky z notebooku. Fotky našej drevenej chalupy. Fotky, čo som kedysi poslal do Polazníka ako spolu s otcom zarávame na kravskom záprahu zemiaky. Fotky našich hôr a lúk. Fotky starých chalúp. A Hans bol celkom uveličený. Sám som bol prekvapený že by ho to mohlo zaujímať. Vraj sa mu najviac páči, že niekto z „opačného konca Európy“ vyznáva podobnú životnú filozofiu ako on...

Pri fľaške niet rozdielov

Postupne sme sa v debatae zdvihli a spontánne pobrali k barovému pultu. Ešte aj tie minisukerové menežérky z centrály, viete si ich predstaviť, ktoré inak za bežných okolností o mňa ani len nezavadili pohľadom, zrazu skoro popadali zo svojich barových stoličiek. Lebo s ním sa chcel každý kamarátiť. Pre každého bolo nepochopiteľné, prečo práve my dvaja ideme k baru. A práve vtedy, ako si tie manažérky z centrály skoro povylievali svoje drahé drinky do svojich hĺbočizných výstrihvo, vtedy keď všetci nechápali, prečo práve hentí dvaja spolu pijú, vtedy som sa cítil ako úplne prvý... Nie prvý len v tom bare. Ale prvý na svete. A mal som vtedy pocit, že to len preto, že som kedysi, pred mnohými rokmi pomáhal teliť našu Fialu. Neobjednali sme si Metaxu v pohároch, veď načo. Objednali sme si celú fľašu. Tej najhviezdičkovejšej. A spomínali ďalej. Hans to stále viac motal nemecko-anglicko-francúzsko-španielsky a ja, keď si vyše vypijem, plynule prechádzam do papradnianského nárečia. Ale fantasticky sme si rozumeli, a všetko sme pochopili, čo sme si chceli povedať...

Už sa nestretáme

Hans medzičasom absolvoval ďalšie medzinárodné anabázy. Za čas mi chodili emaily z Cara-

casu vo Venezuele a teraz najnovšie už asi rok z Hongkongu. Asi sa už nikdy nestretáme. Mňa totiž nikdy nepošlú do Hongkongu. Ale ani by som tam nešiel. To by mi chýbala moja rodina, aj dnešná aj minulá, aj blízka aj široká, lebo by som nevedel bez nich žiť. A aj tých, teraz už rodinne vzdialenejších aspoň občas neviďeť. A nemohol by som chodiť relatívne pravidelne na našu rodinnú „farmu“ na Podjavorník. Už sa nestretáme, ale občasné emaily stále chodia. A ja mám také silné podozrenie, že to nie je vplyvom mojich nadštandardných profesionálnych kvalít a mimoriadnych schopností a nejakej úžasnej odbornosti. Ja mám podozrenie, že je to z toho najobyčajnejšieho dôvodu, že som kedysi pomáhal teliť našu Fialu. Čítim sa pri tom tak hrdó a pyšne, ako by som bol prvý na svete. Aj keď za bežných okolností si stále myslím, že stále patríam medzi tých poslednejších...

Čo som tým chcel povedať?

No približne také niečo, ako mi kedysi dávno, čo si tak približne pamätám, kedysi pred mnohými, mnohými rokmi, hovorieval v rámci výučby životnej filozofie žitím života Podjavorníkom, náš otec. Ale vtedy som to nechápal, nevenoval tomu pozornosť a bagatelizoval to. A aké občas zas ja v súčasnosti kladiem na srdce môjmu dospievajúcemu synovi: ako by som hrach na stenu hádzal: „Nikdy sa nehanbi za to, kto si, kým si, odkiaľ si a kto sú tvoji rodičia. Prijmi svoj údel pokojne a pokorne. Keď ti život, osud a Pán podložia pod nohu prekážku, prekroč ju, nevzdaj sa jej, potráp sa s ňou a popasuj! Každá robota a každá povinnosť ti sama ukáže, len si ju treba začať a netreba sa jej báť! A keď chceš dokázať niečo viac, „modli sa a pracuj“ - uč sa a makaj na sebe. Ale nikdy pritom nezabudni, kto si a odkiaľ si vyšiel. A pritom sa nad nikým nepovyšuj a pred nikým sa neponižuj. Potom budeš mať radosť v srdci, pokoj v duši a nemáš dôvod báť sa života...“

J. Trulík

Inzercia

* predám balík pozinkovaného pletiva – nepoužitý, výšky 160 cm, cena: 2 €

kontakt: 0918458112

* predám novú pozinkovanú rúru 6/4" dĺžky 6 bm

kontakt: Gustav Šamaj Papradno č.687

* kúpim drevenicu alebo menšiu murovanú chalupu v Papradne

kontakt: 0902435902

* predám prírodný obklad – šedá bridlica, na obklad sokla, obklad interiéru, ale aj možnosť použitia do chodníkov. Zn.: lacno

kontakt: 0911707017

* predám krásne akvárium rozmerov (dĺžka 100 cm, šírka 40cm, výška 50 cm) s osvetlením a filtrom. Je to krásny interiérový doplnok. Predávam ho z dôvodu stahovania

kontakt: 4393168

Miroslav Košút

Leto

Ružové zore prestrelo svoje krídla nad matnejúcim chrbtom hôr.

Mesto si čuplo ako dieťa k nohám zbožňovanému.

Po neskutočných farbách tejúceho západu nezadržateľne cvála večer.

Práve po tých, čo ešte žiadny maliar nenamiesal a čo v básnikovi rozospievajú všetky struny.

Je koniec jedného letného dňa.

Je rovnako krásny a sviatočný ako bol celý.

Plný rozosmiatej a figliarskej očí detí, u ktorých vždy a bez výnimky zvíťazí dobro nad zlom a milencov, ktorí kmásali najkrajšie plody z tejto veľkolepej záhrady dozretého času.

Pestrého mraveniska ulíc a trhov, nad ktorých šamotom sa pokojne hojdala zeleň roztvorenej knihy stromov.

Vlniacich sa nepokojných dievčenských hrudí, pokojných lodí žien.

Aj starci sa zasnivali. Aká čudná predstava, že už nikdy by nemalo a nemuselo byť leto.

Svadba našej Maťky

Martina Švecová a Milan Grbál sa vydali na spoločnú púť životom. Svoj sľub spečatili v rímskokatolíckom kostole. Okrem rodiny, priateľov a známych nemohol na dôležitom akte chýbať ani Podžiaran, veď Maťka je jeho súčasťou a bolo ju treba "folklórne" odčepčiť.

Reagovali ste Umrian a bľabota

(Polazník, december 2011)

Pri poslednom stretnutí so Štefanom Melišom sa nám postažoval, akej vďaka sa mu dostalo od pani xxx za povest Umrian a bľabota, ktorú sme uverejnili v Polazníku v decembri 2011. „Vynadala mi nevyberanými slovami a vraj, keby ešte žil jej otec, tak by ma zabíľ.“ Štefanovi Melišovi sa ospravedľujeme. Povest zapísal tak ako ju počul a či tam bolo meno Umrian alebo nejaké iné, nie je podstatné. Veď v dávnych časoch mali svoje bľaboty skoro na každom bačove, ba obávali sa ich i v dedine. Preto sa aj chalupy stavali s malými okienkami, aby sa do nich nezmestila ich veľká hlava (skutočnosť bola však asi taká, že cez malé okienka unikalo menej tepla).

Keď sme v decembri 2011 pripravovali príspevky do Polazníka chceli sme, aby v nich bolo aj niečo vtipné a veselé, na čom by sa ľudia pobavili, ako sa to na Silvestra patrí. Také sa nám videli Melišove povesti o papradňanských bubáčencoch. No a bľabota a prílihačka sú jediné mátohy, ktoré najdeme len v Papradne, na rozdiel napr. od vil, stríg, svetlonosov, vodníkov a iných. Za dlhých zimných večerov sa rozprávali o nich mnohé príhody a niektoré, vďaka Štefanovi Melišovi sa nám zachovali aj v písomnej podobe. Mali by sme sa mu zato poďakovať a nie spájať tieto nereálne, vymyslené bytosti s konkrétnymi osobami, žijúcimi v dnešnej dobe. Skôr si myslíme, že ak sa to naše meno alebo priezvisko v akejkoľvek povesti objaví, mali by sme byť hrdí na to, že sme v tomto našom, papradňanskom priestore dávno existovali.

V prípade, ak máte k uverejnených príspevkom nejaké výhrady, adresujte ich prosím do redakcie Polazníka, aby sme na ne vedeli reagovať, prípadne sa ospravedlniť. V tomto prípade bol v tom Štefan Meliš nevinne, povest sme vyberali my.

M. a A. Balušíkovci

Deň Zeme

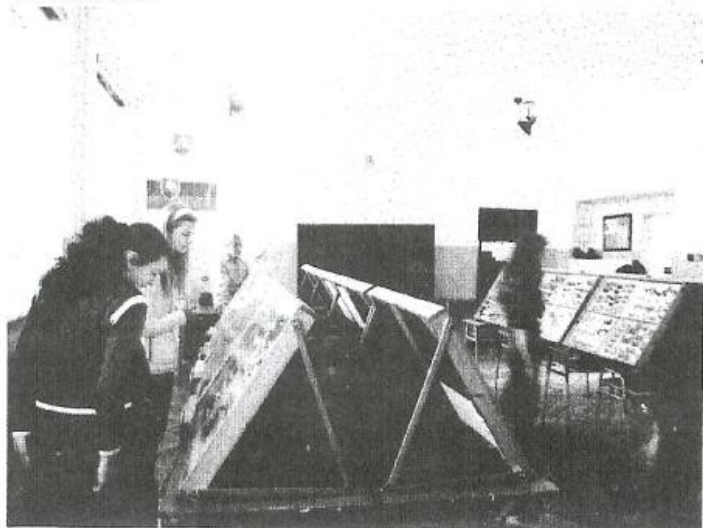
Je to deň venovaný Zemi, ktorý si každoročne pripomínáme 22. apríla, pretože zdravé životné prostredie potrebuje každý z nás.

Naša škola sa do aktivít venovaných záchrane životného prostredia pod názvom Vyčistíme si Slovensko zapojila už v piatok 20. apríla. Všetci žiaci spolu s učiteľkami prišli pracovne oblečení a zbierali odpadky, hrabali, zametali v areáli školy, na šrotovisku za školou, v okolí Domova sociálnych služieb a zdravotného strediska i v areáli futbalového ihriska. Tu sme sa mali možnosť presvedčiť, že naše deti vedia robiť, že si prírodu vážia, pretože po ich odchode z „pracoviska“ sa nikde nepovaľovali konzervy, plastové fľaše, papiere, igelitky. Počasie nám prialo, slniečko sa nestačilo diviť nad našou usilovnosťou. Žiaci ukázali, že stav životného prostredia a čistota prírody im nie sú ľahostajné.

Chrobáky celkom inak

Posledný májový týždeň ste mohli nájsť v našej škole jednu triedu zaplnenú chrobákmi a motýľmi od výmyslu sveta. Nie, nebola to žiadna invázia či zamorenie školy, ale jedinečná výstava pod názvom Hmyz Modrej planéty. Zbierka okolo štyroch tisíc jedincov patrí súkromnému zberateľovi Igorovi Badurovi, ktorý do nej zahrnul zástupcov hmyzu všetkých kontinentov. Tu mohli nielen naši žiaci, ale aj žiaci z Brvnišťa pozorovať hmyz známy i neznámy, veľký i celkom maličký, taký, ktorý vidia i v Papradne hocikde na lúke, v lese, na poli, ale aj taký, ktorý videli práve tu po prvýkrát. V krátkej prednáške sa dozvedeli, že hmyz obýva našu planétu asi 350 miliónov rokov a za toto obdobie sa dokonale prispôbil rôznym životným podmienkam. Ďalej sa dozvedeli aj to, že mnohé jedince sú užitočné, a preto by sme ich nemali hneď ničť a zabíjať. Sú tak isto živé tvory ako aj my a aj ony chcú žiť a tešiť sa zo života. A tak, keď sa na potulkách prírodou stretnete s hociktorým z nich, nechajte ho ísť svojou cestou. Tým napomôžete k ochrane prírody i k jej skrášovaniu.

Naši ôsmaci týždeň v škole hovorili iba po anglicky

V pondelok 4. 6. kráčali naši ôsmaci do školy s celkom iným pocitom ako v ostatné dni. Niektorí trochu so stresom, iní suverénne. Ale všetci určite veľmi zvedaví, čo ich v dňoch od 4. do 8. júna v škole čaká. Čakal ich americký lektor Chauncey Roberts a týždeň plný angličtiny. Tradičné vyučovanie ustúpilo aktivitám, ktoré pre nich pán Roberts pripravil. A všetko po anglicky. Keď to nešlo slovné, išlo to opisom, mimikou, gestikuláciou či demonštrovaním. A veru žiaci sa nemali na koho obrátiť, aby im prekladal. Boli odkázaní sami na seba, na svoje vedomosti získané na hodinách angličtiny počas takmer 4 školských rokov výučby jazyka. Zo začiatku vládol na hodinách trochu stres, trochu sa i hanbili či neochotne sa zapájali do dialógov a aktivít. Netrvalo dlho, tréma opadla, žiaci sa uvoľnili, živo komunikovali, spievali, ba aj tancovali. Aby žiakom z iných tried, ktorí sa tiež učia po anglicky, nebolo ľúto, vo štvrtok poobede sa uskutočnila akcia aj pre nich. Odišli spoločne na Koliibu, aby v inom prostredí podebatovali s lektorom, ale aj medzi sebou vyskúšali, čo vedia a či vedia použiť teóriu v praxi. Žiadne zábrany debatovať nemali žiaci z nižších ročníkov, ktorí v rozhovore doslova používali ruky aj nohy, ale dohovorili sa. A to bol účel celej akcie – hovoriť a porozumieť. A nielen na Koliibe.

Takéto vzdelávanie zabezpečili riaditeľka školy Mgr. Janasová a učiteľka Mgr. Murcová. Týždeň s angličtinou sa vydaril a mal medzi žiakmi naozaj kladnú odozvu a veľké uznanie. Veď mať možnosť komunikovať počas piatich dní 6 hodín v cudzom jazyku je príležitosť, ktorá sa každému žiakovi len tak hneď nenaskytne. A preto žiaci určite uvítajú takúto peknú akciu aj na budúci školský rok.

Účelové cvičenie

V piatok 11. mája sa hneď ráno ukázal pekný slnečný deň - deň ako stvorený pre pobyt v prírode. A tak sa žiaci našej školy vybrali na účelové cvičenie, aby tu v praktickej časti si preverili vedomosti a šikovnosť, ktoré získali týždeň predtým v teoretickej príprave.

Úlohy účelového cvičenia plnili žiaci na futbalovom ihrisku v Luhoch. Na jednotlivých stanovištiach súťažili 6-členné družstvá z každej triedy podľa vopred vypracovaného plánu. Tu naši žiaci preukázali, že o otázkach orientácie sa v prírode, dopravnej výchove, poskytovania prvej pomoci, správania sa v prírode či počas mimoriadnych situácií majú bohaté vedomosti. Najviac sa darilo družstvám 9. A triedy, 6. triedy a 7. triedy. Víťazom srdečne blahozeláme!

Po skončení úloh si žiaci zašportovali, ba niektorí vyskúšali aj svoje kuchárske umenie pri opekaní. Trochu unavení z pohybu i zo slnka sme ukončili aktivity slovami: „Tešíme sa na ďalšie účelové cvičenie, ktoré sa uskutoční v našom krásnom chotári v jeseni 2012.“

Vivat Podžiaran

Kosí Janko

1. Kosí Janko. Kosí trávu. Ej, kosí Janko, kosí trávu na zelenej lúce.
2. Milá za ním zahrabuje. Ej, milá za ním zahrabuje, zalamuje ruce.
3. Kedz sa voni dohrabali. Ej, kedz sa voni dohrabali k hájku zelenému.
4. Skladaj milá hrable dolu. Ej, skladaj milá hrable dolu, sadneme si spolu.

Aj malý oheň veľký les zapáli

Radosť, šťastie, nadšenie... stále sa musím usmievať, keď si spomeniem, čo všetko sa nám tento rok podarilo. Ale začnem poporiadku.

Súťaž detí, stavenie mája, Deň matiek v Papradne, v Hornom Moštenci, Zo salaša do mesta, súťaž dospelých, svadba našej Matky, Javornické ozveny v Hvozdnici, hody v Brvništi, Jankovice, veterány, 17. Folklorňa Lysá – to sú podujatia, na ktorých sme účinkovali počas troch mesiacov. Je ich asi dosť, ale veď o to nám šlo. Prezentovať naše piesne, robiť dobré meno Papradnu. Keď sa stretávame aj s inými folklóristami a počúvame, ako to u nich všetko „funguje“, akú majú „podporu od obce“, nedá mi, aby som sa nepoďakovala hlavne nášmu starostovi, kultúrnej komisii aj všetkým poslancom, ktorí podporujú kultúru v našej obci. Bez ich pomoci by sa veľa akcií neuskutočnilo.

Tento rok sa nesie v znamení súťaží speváckych skupín, sólistov spevákov, sólistov instrumentalistov, ľudových hudieb. My sa môžeme pochváliť aj našimi najmladšími členkami – deviatimi skvelými speváčkami DFSk Papradňanček, ale aj sólistkami Juľkou Žilinčíkovou a Luckou Kozáčikovou, ktoré zabojovali 12. apríla v regionálnej súťažnej prehliadke o postup do krajského kola. Vôbec som nevedela odhadnúť, ako to všetko dopadne. Za štyri skúšky sme nacvičili nielen papradňanske piesne, ale aj choreografiu, s ktorou sme sa prezentovali na súťaži (mohli ste ich vidieť aj na Deň matiek). Úplne ma nadnášalo od radosti, keď na vyhodnocovanom seminári nepovedali žiadne negatíva ich vystúpenia, len ich pochválili, že zachováme náš región, že krásne TROJHLASNE spievajú, len aby som ich v speve podporovala aj ďalej. Lucka aj DFSk Papradňanček si nakoniec vybojovali postup do krajského kola. V ňom spoločne získali bronzové pásmo, no a naša hviezda Lucka vo veľkej konkurencii dokonca zlaté pásmo. Len škoda, že nie postupové. Od celoslovenského kola ju naozaj delil už len krôčik. Pevne verím, že dievčatá budú spievať aj naďalej a na budúci rok zabojujeme aj o vyššie umiestnenie. Ste jedničky.

Z ich úspechu sme si chceli zobrať príklad aj my starší. 27. mája sa konala v Papradne regionálna súťažná prehliadka, na ktorej sa zúčastnilo 43 súťažiacich. Z nich bolo až 25 folklórnych skupín. My sme mali sedem vstupov. Naša radosť pri vyhlasovaní výsledkov bola obrovská. Na krajské kolo postúpila FSK Podžiaran – muži, FSK Podžiaran – ženy, duá Denka Macošincová a Lenka Jandušíková, Janko Hároník a Paťo Kaprálik a sólistka Darinka Hikaniková. Takéto niečo sme naozaj nečakali. Radosť bola obrovská, vystískali sme sa, ďakovali si navzájom, cítila som sa ako hokejový tréner, keď ma vyhadzovali do vzduchu, Papradno, Papradno znelo z našich úst... Takéto zážitky sú neopísateľné. Už len musíme dúfať, že v októbri sa nám podarí získať vstupenku aj na celoslovenské kolo. Jeden človek nemôže vedieť všetko, preto som nesmierne vďačná Božke Bašovej, ktorá vymyslela a nacvičovala choreografie na obe súťaže. A koľko nás vlastne je? Nech počítam ako počítam, stále mi vychádza jedno číslo – štyridsať. Je radosť s vami pracovať a vidieť, aké obrovské pokroky ste spravili. Ešte viac ma teší, keď vidím, aká skvelá partia sme.

Radostné chvíle asi musia vystriedať aj tie smútné. Dňa 24. mája sme sa rozlúčili s našim dlhoročným členom a kamarátom Jankom Miniarikom. Janko, navždy zostaneš v našich srdciach...

PaedDr. Lenka Jandušíková

Najlepší koláč mojej mamy

Dňa 4. 6. sa konal 2. ročník súťaže „Najlepší koláč mojej mamy“. Deti spolu s rodičmi upiekli koláč a pár kúskov doniesli do školy. Odmenu pre všetkým súťažiacich bolo aj členstvo v porote.

Učiteľky a žiaci vyberali koláčiky, ktoré najviac „lahodili“ ich chuti. Verte, nebolo to jednoduché. Každý mal svojho favorita.

Víťazom sa nakoniec stal Kristián Jandúch z 3. ročníka, striebro získal Jozef Zboran zo 4. ročníka a bronzovú varenku si odniesla druháčka Emka Bačíková.

Aj keď nevyhrali všetci, získali sme množstvo výborných receptov, ktoré si môžete nájsť na webovej stránke našej školy alebo na www.kolace.kvalitne.cz.

Dakujeme všetkým rodičom a tešíme sa opäť o rok.

A tu je recept od víťaza:

Koláč veľhory

Cesto: 6 vajec, 150 g hladkej múky, 250 ml vody, 125 g stuženého tuku, soľ, čokoládová poleva

Plnka: 300g kryštál. cukru, 150 ml vody, 500 ml mlieka, 2 ks zlatého klasu, 2 žltky, 250 g hery

Postup: Tuk dáme do vlažnej vody, pridáme štipku soli a varíme, kým sa nerozpustí. Do vriaceho postupne pridávame múku a za stáleho miešania varíme do zhutnutia. Do vlažnej masy po jednom vmiešame vajcia, cesto vyšľaháme, rozdelíme na 2 časti, ktoré rozťahujeme na 2 vymastené plechy. Pečieme na 200 stupňov 10 minút.

Cukor skaramelizujeme, zalejeme vodou a rozmiešame. Prilejeme mlieko so zlatým klasom a žltkami a uvaríme hustú kašu. Do vychladnutej zapracujeme Heru. Plnku natrieme na jeden plát a zakryjeme ho druhým tak, aby „veľhory“ boli navrchu. Celý koláč pokvapkáme polevou a dáme do chladničky stuhnúť.

Turisti obce Papradno

Plán turistických akcií 2012

Júl:

- Turistické a cyklistické akcie podľa výberu a záujmu členov

August:

- Prechod Javorníkmi 12. 8. organizuje Klub turistov Pov. Bys-trica
- Národný výstup na Kriváň – 18.8.2012

September:

- Výstup na Rysy – Vysoké Tatry

Návštevu Liptovského Jána si radi zopakovali

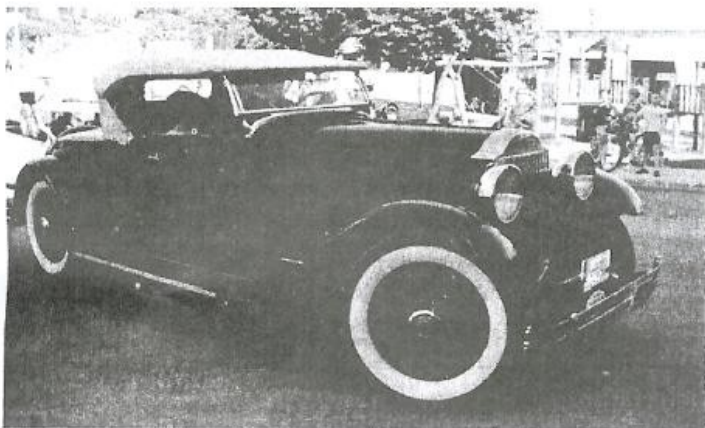
Začiatkom júna (1. – 3.) turisti obce Papradno boli opäť v Liptovskom Jáne. Aj keď počasie prvý deň nevesťilo nič dobré, nakoniec sa všetky plánované túry podarilo splniť. Hlavným cieľom bol Chopok. Z Jasnej sme sa vyviezli lanovkovou sedačkou na Lukovú a rozdelili sa do skupín. Niektorí pokračovali pešo na Chopok a do Liptovského Jána, niektorí sa vrátili a navštívili Demänovskú Jaskyňu Slobody.. Prijemný oddych sme našli v minerálnych kúpeľoch v hoteli Máj, v prírodnej kadi, vo wellness.

(ga)

Chopok

Objavili Podjavorník a radi sa vracajú

Majitelia historických vozidiel mávajú v máji či júni každým rokom stretnutie v našom regióne. Ich dobové autá sa tešia obľube. Vodiči ich zase radi parkujú na Podjavorníku, kde majú v peknej lokalite aj dobré ubytovanie pre seba. Od piatka 22. júna sa schádzali v Papradne – Podjavorníku, aby sa odtiaľ vydali v sobotu na púť po našom regióne smerom do Považskej Bystrice a cez Bytču sa zase vrátili pod Javorník. Jednu zo zastávok mali aj v našej obci a možno ako prví mohli vidieť naše meniace sa "námestíčko" pri kultúrnom dome. Ako vidieť, aj v Papradne majú svojich priaznivcov. Povedzme si aj pravdu, že táto „história“ dokáže nadchnúť aj v ére áut, do akých sadáme dnes.

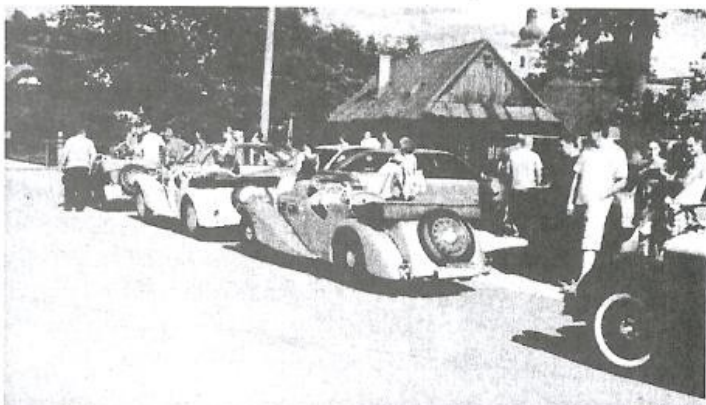
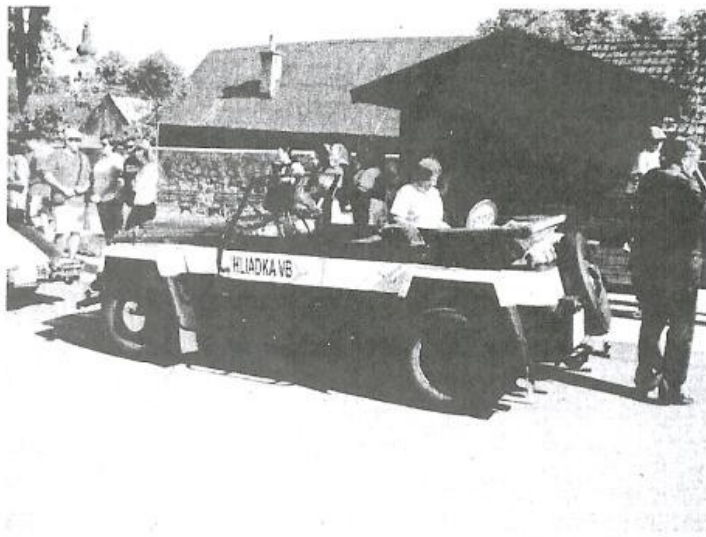
(vp)

Priateľstvo Papradna a Jankovic je z roka na rok pevnejšie

Športom ku zdraviu v každom roku – také heslo majú aj naši štarší páni futbalisti. Majú aj súpera. Každoročne si zahrajú zápas s rovesníkmi z TJ Sokol Jankovice. V sobotu 23. júna prišla na pozvanie do Papradna spoza moravskej hranice výprava dvoch autobusov. Po srdečnom zvitání „starých známych“ zavítali naši hostia do kostola, kde im dievčatá Podžiaranu zanôtili pekné papradnianske pesničky. Odtiaľ ich ďalšou zastávkou bola papradnianska Koliba a zvitánie sa s jej majiteľkou Hankou Benikovou, ktorá im pripravila občerstvenie.

O 14. hodine na ihrisku v Luhoch už boli na hracej ploche naši „páni futbalisti“ a súperi hostia. Hra priniesla výsledok 4:5 pre Moravákov(góly dali Peter Babiár 2, Jozef Miniarik 2 – Dúbrava 2, Silný 2, Gabriel), je tu dôvod o rok hrať znova a výsledok poopraviť. Dobrá nálada sa preniesla do kultúrneho domu. Prispeli k nej vystúpením dievčatá a chlapci z mládežníckeho súboru hostí, ktorí spevom, hudbou a tancom rozveselili každého, kto tam bol.

Dres Papradna obliekli Ivan Strašík, Pavol Balušik, Karol Trúchlik, Dušan Šramčík, Daniel Lapúnik, Ján Zboran st., Ján Zboran ml., Jozef Miniarik, Pavol Hikaník, Radoslav Cupan, Peter Babiár, Jozef Balušik, Ján Macošinec, Miroslav Galko, Milan Trúchlik, Vladimír Košút a Pavol Háronik.

Napokon jedna z najlepších sezón

V I. triede, najvyššej oblastnej súťaži, skončili futbalisti TJ Žiar Papradno na 3. mieste. K tretej priečke dopomohli víťazné stretnutia ku koncu jarnej časti a pomerne vyrovnané výkony. Víťazstvom sa skončilo aj derby v susednom Brvništi a body pribúdali, náskok sa zvyšoval. Dorastenci v 5. lige, aj keď sú až na 13. mieste, nemali starosti so záchranou. Dobre si počínali v III. lige ZsFZ starší i mladší žiaci.

Preto bol víkend hneď po skončení sezóny 2011/2012 tým najlepším poďakovanim každému, kto futbalu v Papradne robí dobré meno: hráčom a funkcionárom, tým, ktorí pomôžu v ťaživej finančnej situácii. V sobotu na ihrisku boli vekom starší futbalisti

v súboji s hosťami z Jankoviec, nedeľa patrila memoriálu, ktorý by radi v Papradne mali už tradičný.

Stanislav Lališ, predseda TJ Žiar:

- Podľa očakávania dobrý duel odohrali domáci futbalisti s účastníkom štvrtej ligy Prečínom. Odhodlanie domácich sa zo šatne prenieslo i na ihrisko a prispelo k výhre vo finále. Ďakujem všetkým mužstvám za výkony, rozhodcom za citlivé rozhodovanie, gulášmajstrom za skvelý guláš, organizátorom za prípravu turnaja a divákovi za to, že si prišli uctiť skvelého kamaráta, ktorý nám všetkým tak veľmi chýba.

I. memoriál Jozefa Váchalíka

V nedeľu 24. júna od 12. h sa hral turnaj ako spomienka na bývalého hráča a dlhoročného funkcionára J. Váchalíka. Jeho syn Roman bol kapitánom domácich. Najskôr si uctili funkcionári a niektorí z domácich hráčov jeho náhly odchod na cintoríne na mieste jeho posledného odpočinku. Na ihrisku TJ Žiar sa odohral prvý zápas Papradno – Praznov (3:0 po góloch J. Tótha, Kozáčika a Kurnocika). Na hraciu plochu prišli v druhom Prečín a Pružina (5:2, góly Pozník, Brigant, Michal Haviar vl., D. Bristenský, Orávik – Ondrušek, M. Topor). O 3. miesto: Praznov – Pružina 3:3, Sagan, J. Gardian, P. Šaradin – M. Haviar, Pavlec, Ondrušek, pok. kopy 2:1.

Vo finále domáci futbalisti TJ Žiar odohrali s Prečínom vyrovnané stretnutie s výsledkom 2:1. Účastníkovi 4. ligy síce chýbali hráči základnej zostavy, no našli si posily. Dovolenkujúci corgoňligista z Vionu Zlaté Moravce Peter Orávik a reprezentant SR do 18 rokov z Podmanína Tomáš Brigant (Dubnica) boli stredobodom pozornosti divákov. Už v 3. min po jedinej chybe domáceho gólmána, keď ten malú domov odkopol priamo na kopačky Orávika, viedol Prečín. Hromadík sa vyznamenal pri tvrdej strele Orávika, ktorú vytlačil na brvno. Domáci Cupan v 28. min vyrovnal

I. trieda muži

1. Borčice	26	22	2	2	95:27	68
2. Latorovce	26	13	8	5	50:36	47
3. Papradno	26	13	4	9	47:38	43
4. Udiča	26	9	9	8	40:39	36
5. Lysá	26	10	6	10	35:37	36
6. Plevník	26	10	6	10	31:36	36
7. Visolaje	26	11	2	13	47:56	35
8. Jasenica	26	9	6	11	50:47	33
9. Košeca	26	10	1	15	40:36	31
10. Streženie	26	7	9	10	37:45	30
11. M. Lednice	26	8	5	13	38:50	29
12. D. Mariková	26	7	8	11	36:54	29
13. Brvnište	26	8	5	13	29:51	29
14. Bolešov	26	6	7	13	27:50	25

III. liga starší žiaci

1. Ni. Rudno	26	21	2	3	121:27	65
2. H. Nitra B	26	19	1	6	108:34	58
3. Nemšová	26	17	4	5	94:34	55
4. Nováky	26	17	3	6	66:33	54
5. L. Rovne	26	13	5	8	45:36	44
6. Partizánske	26	14	1	11	52:45	43
7. N. Dubnica	26	14	0	12	51:48	42
8. Beluša	26	13	2	11	80:52	41
9. Papradno	26	9	6	11	46:45	33
10. N. Mesto B	26	10	1	15	57:91	31
11. Kanianka	26	7	4	15	44:61	25
12. D. Vestenica	26	6	4	16	27:59	22
13. Stará Turá	26	3	4	19	29:87	13
14. T. Stankovce	26	0	1	25	8:176	1

Dorast V. liga

1. Brvnište	30	22	4	4	84:27	70
2. D. Vestenica	30	21	3	6	86:31	66
3. Kanianka	30	16	2	12	95:54	50
4. Bošáca	29	15	5	9	60:45	50
5. Bošany	30	14	6	10	55:32	48
6. Drietoma	30	15	3	12	58:48	48
7. H. Poruba	30	13	7	10	52:54	46
8. Košeca	30	14	3	13	80:87	45
9. T. Turná	29	13	4	12	79:62	43
10. D. Kočkovce	30	11	6	13	69:107	39
11. Plevník	30	10	8	12	56:75	38
12. Stará Turá	30	9	6	15	63:72	33
13. Papradno	30	9	6	15	48:60	33
14. Streženie	30	8	7	15	35:60	31
15. Chynorany	30	6	5	19	52:97	23
16. Šimonovany	30	4	3	23	33:94	15

III. liga mladší žiaci

1. Partizánske	26	22	1	3	125:25	67
2. H. Nitra B	26	20	3	3	139:31	63
3. N. Dubnica	26	18	3	5	97:41	57
4. Nitr. Rudno	26	17	5	4	92:30	56
5. N. Mesto B	26	15	1	10	65:57	46
6. Kanianka	26	12	2	12	51:43	38
7. Papradno	26	10	4	12	52:61	34
8. Nemšová	26	11	1	14	55:86	34
9. Beluša	26	9	5	12	65:47	32
10. Stará Turá	26	8	8	10	41:58	32
11. Nováky	26	9	2	15	70:71	29
12. L. Rovne	26	6	3	17	39:95	21
13. T. Stankovce	26	2	2	22	15:134	8
14. D. Vestenica	26	1	4	21	12:139	7

a neskôr mal dobrý zásah vo vlastnej bránke, keď gólu zabránil hlavou. Víťazný gól padol po dlhom výkope Hromadíka, k lopte sa dostal Galko, brankár Prečína vybehol, no mladý útočník domácich loptu poslal ponad neho do brány. Tvrdu strelu hostí do vinkla od D. Bristenského pred koncom ešte brankár robinsonádou kryl.

Poradie: 1. Papradno, 2. Prečín, 3. Praznov, 4. Pružina.

Organizátori odmenili najlepšieho strelca, stal sa ním Peter Orávik s 3 gólmi, najlepším brankárom bol Mikuláš Hromadík.

Snímky: A. Demáček